

עלי חסיין מחמד אבו צפייה, ראש מועצת הכפר בית סירא ואח'
ע"י ב"כ עוה"ד לימור יהודה ו/או אח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
טל: 02-6521218 פקס: 02-6521219

העותרים

נ ג ד

1. שר הביטחון
  2. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון
  3. מפקד חטיבת בנימין
- ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד ולקראת הדיון הקבוע בעתירה מתכבדים המשיבים להודיע מטעמם כדלקמן;

בנוסף, וכפי שיפורט להלן, בית המשפט הנכבד מתבקש לאפשר למשיבים להגיש הודעה מעדכנת מטעמם בתוך תקופה של כחודשיים ימים, וזאת על-מנת לאפשר למפקד פיקוד המרכז שנכנס זה עתה לתפקידו כמו גם לגורמים בכירים נוספים בצבא ובמערכת הביטחון להידרש לעניין העומד במוקד העתירה ובמידת הצורך לבצע בחינה נוספת של עמדת המשיבים.

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי המשיבים יאפשרו את תנועתם החופשית של פלסטינים, ברכב וברגל, בכביש 443 ובכביש ביטוניא-רמאללה.
2. כביש 443 (להלן: "הכביש") משמש כיום עורק תנועה מרכזי המחבר בין השפלה לבין ירושלים, ומשתמשים בו מידי יום עשרות אלפי תושבים ישראלים. הכביש עובר בשטח אזור יהודה והשומרון בקטע שבין "מעבר מכבים" במערב לבין "מחסום 4" במזרח (צומת אזור התעשייה עטרות). בנוסף, כביש זה משמש כעורק תנועה מרכזי לעשרות אלפי תושבים ישראלים המתגוררים במספר

יישובים ישראלים המצויים בישראל ובאזור יהודה והשומרון, לאורך כביש 443 ובסמוך אליו, ובכלל זה: חשמונאים, מודיעין עלית, כפר רות, מכבים-רעות, מנורה, מבוא חורון, בית חורון, גבעת זאב, גבעון החדשה ועוד. בנוסף, כביש זה משמש אלפי ישראלים המתגוררים ביישובים ישראלים בגזרת בנימין באזור יהודה והשומרון, אשר בשל המצב הביטחוני ומגבלות תנועה שהוטלו על תנועתם באיו"ש על ידי המפקד הצבאי בשנים האחרונות, כביש 443 משמש אותם כעורק תנועה עיקרי לשם הגעה לאזור ירושלים ולתנועה בין היישובים עצמם (כך, למשל, היישובים הממוקמים בגוש הטלמונים - דולב, טלמון, נחליאל ועוד).

3. בעתירה דכאן נתקפות מגבלות פיזיות שנקבעו על ידי המפקד הצבאי באזור, לתנועת כלי־רכב פלסטינים על הכביש.

לעניין זה נעיר, כי המגבלות (בדרך של הצבת מחסומי בטון וחסימות או מחסומים אחרים בדרך לכביש) הוטלו על מעבר כלי רכב בעלי לוחיות רישוי פלסטיניות בכביש, ולא על מעבר הולכי רגל פלסטינים).

בנוסף, המפקד הצבאי מאפשר כיום מעבר קבוע של מספר מצומצם של כלי רכב בעלי לוחיות רישוי פלסטיניות (רובם כלי רכב ציבוריים) על הכביש. מדובר בכלי רכב השייכים לכפר א-טירה ומשמשים להסעת תושבי הכפר לכיוון העיר רמאללה. אישור זה מטעם המפקד הצבאי ניתן לאחר קיום בדיקה פרטנית שנעשתה על ידו.

4. המגבלות לתנועת כלי רכב פלסטינים על כביש 443 הוטלו ע"י המפקד הצבאי **מטעמים ביטחוניים מובהקים**, בעיקר לנוכח **סיכון ביטחוני ממשי** שמשקף לנוסעים הישראלים על הכביש, וזאת, בין היתר, בגין פיגועי ירי מכלי רכב חולפים ופיגועים באמצעות רכבי תופת, השלכת בקבוקי תבערה וידווי אבנים על כלי רכב ישראלים הנוסעים בכביש.

5. חשוב לציין, כי בשנים האחרונות (לאחר פרוץ האירועים האלימים באזור, בחודש ספטמבר 2000) בוצעו שורה של **פיגועים רצחניים** לאורך כביש 443, ובכלל זה פיגועי ירי לעבר כלי רכב ישראלים שנעו על הכביש, בהם **נהרגו** מספר אזרחים ישראלים ו**נפצעו** רבים נוספים. בנוסף לכך, כביש 443 סבל במהלך השנים האחרונות, ועד לימים אלה ממש, **מעשרות רבות של פיגועים המכוונים לפגוע בנוסעים הישראלים הנעים על הכביש**, פיגועים המבוצעים במתווים שונים, לרבות ע"י עשרות ואף מאות מקרים של יידוי בקבוקי תבערה ואבנים המכוונים לפגוע בחיי האזרחים הישראלים וכוחות הביטחון הנעים על כביש 443.

כאן המקום להדגיש, כי כלי הרכב הישראליים הנעים על כביש 443 הפכו בשנים האחרונות למטרה "אטרקטיבית" לפיגועי הטרור החוזרים והנשנים של גורמי הטרור הפלסטינים, בשל מספר סיבות מרכזיות, ובכלל זה: המספר הרב של הישראליים הנעים על הכביש, קרבה ממשית של כפרים פלסטינים לכביש, הטופוגרפיה הקשה בחלקים נרחבים של הכביש (העובדה שחלקים מהכביש נחותים לחלוטין ונשלטים ע"י מבתרים צמודים), ועוד.

6. במישור הכללי יותר, אשר לצורך הביטחוני העומד בבסיס הגבלות התנועה בהן עסקין בעתירה זו, נוסף, כי מדינת ישראל מתמודדת, מאז ספטמבר 2000, עם מתקפת טרור עזה וחסרת תקדים, המופנית כלפי תושבי מדינת ישראל והישראליים המתגוררים והנעים באזור. פיגועי הטרור שהתבצעו בכביש 443 הינם חלק ממתקפה זו.

לעניין, זה, ראו, לדוגמא, דברי כבי' הנשיא (בדמי') ברק, בפרשת **אלפי מנשה** (בג"ץ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל**, תקדין-עליון 2005(3), 3333 (2005)), כדלהלן:

"הטרור והתגובה לו"

1. בספטמבר 2000 פרצה האינתיפאדה השנייה. מתקפת טרור עזה נחתה על ישראל ועל הישראליים שבאזור יהודה והשומרון ובחבל עזה (להלן - האזור). מרבית פיגועי הטרור הופנו כלפי אזרחים. הם פגעו בגברים ובנשים, בזקנים ובטף. משפחות שלמות איבדו את יקיריהן. הפיגועים נועדו לפגוע בחיי אדם. הם כיוונו לזרוע פחד ובהלה. הם ביקשו לשבש את אורח החיים של אזרחי ישראל. הטרור הפך להיות איום אסטרטגי. פיגועי הטרור מבוצעים בתוככי ישראל ובאזור. הם מתרחשים בכל אתר ואתר, ובכלל זה בתחבורה הציבורית, במרכזי קניות ובשווקים, בבתי קפה ובתוככי בתים וישובים. היעד העיקרי של הפיגועים הוא מרכזי הערים בישראל. **כן מכוונים הפיגועים כלפי הישובים הישראליים באזור, וכלפי צירי התנועה.** ארגוני הטרור עושים שימוש במגוון אמצעים. בהם פיגועי התאבדות ("פצצות אדם מונחות"), מכוניות תופת, הנחת מטעני חבלה, השלכת בקבוקי תבערה ורימונים, פיגועי ירי, ירי פצצות מרגמה וירי רקטות. מספר נסיונות לפיגועים ביעדים אסטרטגיים ("מגה פיגוע") נכשלו. כך, למשל, סוכלה כוונה למוטט את אחד ממגדלי עזריאלי בתל-אביב באמצעות מכונית תופת בחניון (אפריל 2002). נסיון אחר שנכשל היה לפוצץ משאית בחוות מיכלי הגז בפי גלילות (מאי 2003). מאז תחילת פעולות הטרור הללו ועד לאמצע יולי 2005 בוצעו בתחומי מדינת ישראל קרוב לאלף פיגועים. **בתחומי יהודה והשומרון בוצעו כ-9,000 פיגועים.** אלפי פיגועים בוצעו בחבל עזה. למעלה מאלף ישראלים קיפחו את חייהם. כמאתיים מהם באזור יהודה והשומרון. כשבעת אלפים ישראלים נפצעו. כשמונה מאות מהם באזור יהודה והשומרון. רבים מהפצועים הפכו לנכים קשים. גם בצד הפלסטיני גרם העימות המזוין להרוגים ופצועים רבים. השכול והכאב שוטפים אותנו.

2. ישראל נקטה בשורה של צעדים להגנה על חיי תושביה. נערכו פעולות צבאיות כנגד ארגוני הטרור. הן נועדו להכריע את תשתית הטרור הפלסטינית ולמנוע הישנותם של פיגועי הטרור (ראו בג"ץ 3239/02 מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד נז(2) 349. להלן - פרשת מרעב; בג"ץ 3278/02 המוקד להגנת הפרט נ' מפקד כוחות צה"ל באזור הגדה המערבית, פ"ד נז(1) 385). פעולות אלה לא נתנו מענה מספיק לצורך המידי בהפסקת פעולות הטרור הקשות. אנשים תמים המשיכו לשלם בחייהם ובשלמות גופם... " (ההדגשה הוספה)

ראו גם דבריו של כב' המישנה לנשיא (בדימ). חשין, בפרשת עדאלה (בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, תק-על 2006(2) 1754 (2006)).

7. כפי שצינו כב' הנשיא ברק והמישנה לנשיא (בדימ) חשין, בלחימה המתמשכת בטרור ניצבים כוחות הביטחון בפני איומים שונים ומגוונים. בכדי לתת מענה לאיומים המופנים כלפי מדינת ישראל וכלפי הישראלים המתגוררים והנעים בצירים באזור, המפקד הצבאי רשאי ולעיתים מחויב, לנקוט בצעדים ביטחוניים מסוגים שונים, שיהיה בהם כדי לתת מענה, לאיומים.

8. **הצעדים הביטחוניים הנתקפים בעתירה זו הינם חלק ממכלול האמצעים בהם נקט המפקד הצבאי באזור, לנוכח איומי הטרור והסיכון הביטחוני לנוסעים בכביש, כפי שפורט לעיל.**

9. כפי הנטען בעתירה, בסמוך לכביש 443 משני צידיו קיימים כפרים פלסטיניים הקשורים בקשרים אזרחיים לרמאללה (ביניהם העותרים).

בניגוד לתמונה המצוירת על ידי העותרים, קיימת מערכת כבישים המחברת בצורה סבירה בין הכפרים עצמם ובין הכפרים לאזור רמאללה, ולא קיים כפר אחד בגזרה זו שנותר מנותק מיתר הכפרים או מעיר המחוז רמאללה. יתר על כן, מערכת הביטחון עוסקת בשנים האחרונות בסלילת מערכת כבישים נוספת באזור זה (צירים המכונים צירי "מרקם חיים", שחלקם כבר הושלמו וחלקם האחר בביצוע או בתכנון), המיועדת לאפשר תנועה שוטפת ומהירה יותר מהכפרים הפלסטיניים (וביניהם העותרים) לעיר המחוז רמאללה.

נדגיש, כי בהתאם למידע הקיים בידי המשיבים, חלק לא קטן מן התיאורים והטענות המצוינים ע"י העותרים בדבר הפגיעה ואי-הנוחות הנגרמים להם כתוצאה מאמצעי הביטחון הננקטים לאורך כביש 443 הם מופרזים ולא נכונים.

10. הגבלות התנועה הנתקפות בגדרה של עתירה זו חלות מזה תקופה ארוכה. בימים האחרונים (3.6.07) נכנס לתפקידו אלוף פיקוד המרכז החדש, האלוף גדי שמני.

סוגיית הגבלות התנועה בכביש 443 תובא לפתחו של אלוף הפיקוד החדש כבר בעת הקרובה לצורך בחינה נוספת של עמדת המשיבים. נציין, כי מדובר בסוגיה המעוררת היבטים מבצעיים עקרוניים והיבטי מדיניות בעלי השלכות רחבות היקף. לנוכח האמור יכול שתידרש הבאת הסוגיה גם לפתחם של גורמים בכירים נוספים בצבא ואף בדרג המדיני.

11. לנוכח האמור לעיל יבקשו המשיבים כי תתאפשר להם הגשת הודעה מעדכנת מטעמם, בגדרה תימסר עמדתם העדכנית ביחס להגבלות התנועה הנתקפות בגדרה של העתירה, בתוך **כחודשיים ימים**.

12. בהתייחס לטענת העותרים בדבר דחיפות העתירה נציין, כי גם בהתאם לנטען בעתירה, הגבלות התנועה הנתקפות בגדרה של עתירה זו אינן הגבלות חדשות, והן תקיפות מזה מספר שנים, לנוכח מתקפת הטרור העזה אתה מתמודדת מדינת ישראל מאז ספטמבר 2000, ולנוכח אירועי הטרור אשר התרחשו בכביש 443.

13. לבסוף, בהתייחס להחלטת כב' השופטת נאור, המשיבים סבורים כי אין מקום לאיחוד הדיון בעתירה שמספרה 3969/06 עם הדיון בעתירה זו. עניינו של בג"ץ 3969/06 באיסור תנועה המוטל על תנועת פלסטינים בחלק מכביש באזור יהודה, החוצה את צומת בית עווא, המחבר בין שטח מדינת ישראל ממערב, אל היישוב נגוהות. מדובר בהגבלות שהוטלו בציר רוחב מסוים בכביש, בהתייחס לנסיבות ייחודיות המתקיימות שם, ותוך יצירת פתרונות וחלופות לצמצום הפגיעה הנגרמת לתושבי האזור המתגוררים בסמוך לציר. המשיבים סבורים כי יש לקיים דיון נפרד בהגבלות התנועה שהוטלו על ידי המפקד הצבאי בכביש 443.

14. תגובה זו נתמכת בתצהירו של סא"ל יאיר ברקת, קצין המבצעים בפיקוד המרכז בצה"ל.

היום, 4 יוני, 2007

מיכל צוק
לפרקליט סגנית

המדינה